

Ministère des Affaires Etrangères
Coopération entre l'ambassade de France au Vietnam et le ministère de
l'Intérieur vietnamien

Partage d'expérience sur la construction de la culture de service public de la République française

**Hội thảo “Chia sẻ kinh nghiệm về xây dựng văn hóa công vụ của Cộng hòa Pháp”
11:02 - 13/01/2017**

Trong khuôn khổ hợp tác nghiên cứu khoa học giữa Viện Khoa học tổ chức nhà nước, Bộ Nội vụ với Đại sứ quán Cộng hòa Pháp tại Việt Nam và được sự đồng ý của lãnh đạo Bộ Nội vụ, Viện Khoa học tổ chức nhà nước đã phối hợp với Đại sứ quán Cộng hòa Pháp tại Việt Nam tổ chức hội thảo với chủ đề “Chia sẻ kinh nghiệm xây dựng văn hóa công vụ của Cộng hòa Pháp” (Hội thảo) trong hai ngày 10 và 11/01/2017.

Ông Tạ Ngọc Hải, Phó Viện trưởng phát biểu khai mạc Hội thảo.

Tham dự hội thảo, về phía đoàn chuyên gia Pháp có bà Nathalie Loux, chuyên gia tư vấn quốc tế cấp cao, bà Pauline Guillaume, cán bộ tư vấn pháp luật, đại diện Đại sứ quán Cộng hòa Pháp tại Việt Nam. Về phía Việt Nam, có các đại biểu đến từ các đơn vị thuộc và trực thuộc Bộ Nội vụ cùng tập thể lãnh đạo, công chức, viên chức của Viện Khoa học tổ chức nhà nước (Viện).

Phát biểu khai mạc hội thảo, Ông Tạ Ngọc Hải nhấn mạnh văn hóa công vụ có vai trò vô cùng quan trọng trong quá trình tổ chức và thực hiện công việc cũng như trong hoạt động của cán bộ, công chức, xây dựng văn hóa công vụ góp phần giúp cán bộ, công chức nhận thức được chức trách, nhiệm vụ của mình để từ đó thực hiện công vụ tốt hơn. Xây dựng văn hóa công vụ còn là yếu tố quan trọng để giúp cho hoạt động tổ chức của các cơ quan được thống nhất, thông suốt, hiệu lực, hiệu quả, phân công nhiệm vụ rõ ràng, trụ sở cơ

quan, môi trường, cảnh quan làm việc hiện đại. Trên phương diện nghiên cứu, khái niệm văn hóa công vụ hiện nay còn tồn tại những nhận thức khác nhau thể hiện trong các văn bản quy phạm pháp luật. Trên thực tế, từ khi triển khai Quyết định 129/2007/QĐ-TTg và triển khai Luật Cán bộ, công chức đến nay đã đạt được những kết quả nhất định, tuy nhiên vẫn tồn tại những hạn chế cần được khắc phục. Trên cơ sở các mục tiêu của Chương trình tổng thể Cải cách hành chính giai đoạn 2011 - 2020 được ban hành theo Nghị quyết 30c/NQ-CP năm 2011 của Chính phủ có nội dung về xây dựng văn hóa công vụ. Qua hội thảo, Phó Viện trưởng Tạ Ngọc Hải đề nghị các đại biểu tham dự tập trung trao đổi, đặt câu hỏi, thảo luận và làm rõ các vấn đề có liên quan đến văn hóa công vụ hiện nay, góp phần xây dựng nội dung Đề án Văn hóa công vụ trong thời gian tới.

Bà Nguyễn Huyền Hạnh, Trưởng phòng Nghiên cứu Tiền lương và chế độ chính sách trình bày tổng quan về văn hóa công vụ.

Tại Hội thảo, các đại biểu đã được nghe báo cáo giới thiệu tổng quan về văn hóa công vụ tại Việt Nam do bà Nguyễn Huyền Hạnh, Trưởng phòng Nghiên cứu tiền lương và các chế độ chính sách trình bày. Báo cáo gồm ba mảng chính: (1) Sự cần thiết xây dựng Đề án Văn hóa công vụ; (2) Nội dung Văn hóa công vụ; (3) Giải pháp thực hiện Văn hóa công vụ. Theo đó, văn hóa công vụ cần được hình thành và xây dựng để cán bộ, công chức nhận thức đúng về chức trách nhiệm vụ của mình đối với xã hội, đối với nhân dân; hình thành thái độ, lòng yêu nghề, niềm tự hào về nghề nghiệp; nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động của cơ quan hành chính nhà nước. Các giải pháp đưa ra chủ yếu là đẩy mạnh tuyên truyền, nâng cao nhận thức của cán bộ, công chức về văn hóa công vụ; tổ chức đào tạo, bồi dưỡng văn hóa công vụ cho đội ngũ cán bộ, công chức; rà soát, đánh giá thực trạng việc thực hiện văn hóa công vụ trong các cơ quan hành chính nhà nước và hoàn thiện quy định của pháp luật về văn hóa công vụ.

Bà Nathalie Loux, chuyên gia tư vấn quốc tế cấp cao, trưởng đại diện Synergie Communication chia sẻ kinh nghiệm về văn hóa công vụ tại Cộng hòa Pháp.

Ngay sau báo cáo tổng quan về văn hóa công vụ tại Việt Nam, các đại biểu tham dự tiếp tục được bà Nathalie Loux chia sẻ về lịch sử xây dựng, hình thành và những kinh nghiệm thực tế về văn hóa công vụ tại Pháp với các năm nội dung lớn: (i) Các mục tiêu, bối cảnh; (ii) Các thành tố văn hóa; (iii) Nghi thức lễ tân, yếu tố nổi của văn hóa; (iv) Các giá trị, chất gắn kết quốc gia; (v) Mô hình một bộ quy tắc ứng xử (lễ nghi). Theo chuyên gia, mọi tổ chức đều có những lý do để tồn tại, các mục tiêu, các hạn chế, tập hợp niềm tin, giá trị và các mô hình ứng xử mà các thành viên của nhóm hay của một tập thể hay tổ chức cùng có. Nguồn gốc của ứng xử tạo nên một cách thức hoạt động đồng thời tạo nên một mức độ cơ bản các quy định và các hệ thống quản lý. Văn hóa tổ chức là một tổng thể phức hợp, không cụ thể và cho phép mỗi cá nhân tự xác định bản thân. Văn hóa trước hết tạo nên đặc điểm của một nhóm xã hội chứ không phải là những cá nhân riêng lẻ và gồm nhiều quy mô như: Một đất nước (văn hóa quốc gia); Một dân tộc (văn hóa bộ tộc); Một tổ chức (văn hóa tổ chức); Một gia đình (văn hóa gia đình); Một tôn giáo (văn hóa tôn giáo); Một thể hệ; Một ngành nghề (văn hóa nghề) ... Văn hóa là một mẫu xuyên qua những bằng chứng cụ thể tập trung vào di sản chung và mang tính chất lâu đời.

Chuyên gia Pháp cũng chia sẻ văn hóa có thể được hình thành bởi các yếu tố phần nổi và phần ẩn, phần nổi gồm (1) Những biểu trưng (quốc kỳ, quốc ca, thương hiệu, trang phục, ngôn ngữ), (2) Những người hùng (yếu nhân), (3) Những nghi lễ (quy định, lễ hội, tôn giáo); và phần ẩn là (4) Những giá trị (cốt lõi) và những trải nghiệm thực tế kéo dài theo lịch sử. Văn hóa công vụ tại Pháp được hình thành từ rất nhiều năm trước, được thể hiện qua các văn bản, sắc lệnh, nghị định. Giao thức thực sự đầu tiên là thời La Mã, lấy ý tưởng từ châm ngôn tiếng La tinh “Cedant arma togae” nghĩa là “Gươm đao cũng phải nhường bước trước Luật lệ” (Cicéron Les Devoirs - 1, 22) nêu lên đặc quyền dân sự đối với quân sự. Hoàng đế Napoléon I thiết lập Nghị định 24 tháng Gặt hái (lịch Cách mạng Pháp) năm XII

(13/07/1804), lần đầu tiên ban bố những ưu tiên và mô tả nghi lễ danh dự dân sự, quân sự và tang lễ dành cho các nhân vật cấp cao...

Trong hai ngày Hội thảo, các đại biểu tham dự đã trao đổi thẳng thắn, sôi nổi, đặt nhiều câu hỏi nhằm làm rõ các nội dung được chuyên gia Pháp chia sẻ, đặc biệt là về nội dung trang phục, lễ nghi, nghệ thuật lời nói, đối thoại, các biểu tượng như khăn tam sắc, huy hiệu, huân chương danh dự, huân chương Bắc đẩu bội tinh, nghi thức treo cờ EU, chân dung tổng thống, thứ tự ưu tiên, lễ tân ngoại giao, nghệ thuật bàn ăn... Bên cạnh đó, chuyên gia Pháp cũng chia sẻ tới các đại biểu tham dự Hội thảo mô hình một bộ quy tắc ứng xử (lễ nghi) tại một cơ quan công quyền của Pháp, trong đó có 11 điểm cho quy tắc ứng xử cần thực thi: (1) trách nhiệm cá nhân; (2) tuân thủ luật; (3) mối quan hệ với công chúng; (4) nhận quà, cảm ơn, lời mời và tiền hoa hồng; (5) xung đột lợi ích; (6) hoạt động chính trị; (7) ứng xử cần có liên quan đến các vấn đề tiền bạc; (8) thông tin mật; (9) sử dụng tài sản hoặc các dịch vụ chính thống; (10) mua tài sản nhà nước với mục đích cá nhân; (11) môi trường làm việc.

Ông Trần Văn Ngợi, Viện trưởng phát biểu bế mạc Hội thảo

Phát biểu bế mạc Hội thảo, Ông Trần Văn Ngợi, Viện trưởng đánh giá cao những chia sẻ, kinh nghiệm, trao đổi của đoàn chuyên gia tại Hội thảo, đồng thời trân trọng cảm ơn Đại sứ quán Cộng hòa Pháp tại Việt Nam trong hoạt động hợp tác nghiên cứu khoa học với Viện thời gian qua cũng như trong thời gian tới. Những chia sẻ và kinh nghiệm này sẽ giúp Viện tham mưu lãnh đạo Bộ xây dựng và hoàn thiện Đề án Văn hóa công vụ của Việt Nam trình Chính phủ. Viện trưởng Trần Văn Ngợi cũng bày tỏ mong muốn trong thời gian tới, nếu điều kiện cho phép để xây dựng cảm nang về văn hóa công vụ, Viện sẽ tiếp tục nhận được sự chia sẻ và giúp đỡ của chuyên gia và Đại sứ quán Cộng hòa Pháp tại Việt Nam./.

Quang cảnh Hội thảo.

Tập thể Lãnh đạo và nghiên cứu viên Viện Khoa học tổ chức nhà nước chụp ảnh kỷ niệm với đoàn chuyên gia Pháp.

Anh Duy.

Traduction Atelier « Partage d'expériences sur la construction d'une culture du service public en République française » 11:02 - 13/01/2017

Dans le cadre de la coopération en matière de recherche scientifique entre l'Institut des sciences organisationnelles de l'État, le ministère de l'Intérieur et l'ambassade de la République de France au Vietnam, et avec l'approbation de la direction du ministère de l'Intérieur, l'Institut des sciences organisationnelles de l'État a collaboré avec l'ambassade de la République de France au Vietnam pour organiser un atelier sur le thème « Partage d'expériences dans la construction d'une culture du service public de la République de France. » (l'Atelier) les 10 et 11 janvier 2017.

M. Ta Ngoc Hai, directeur adjoint de l'Institut, a prononcé le discours d'ouverture de l'atelier.

Du côté français, Mme Nathalie Loux, consultante internationale, et Mme Pauline Guillaume, conseillère juridique, représentaient l'ambassade de France au Vietnam. Du côté vietnamien, on comptait des délégués des unités relevant du ministère de l'Intérieur ou directement rattachées à celui-ci, ainsi que la direction, les fonctionnaires et le personnel de l'Institut des sciences organisationnelles de l'État (Institut).

Dans son discours d'ouverture de l'atelier, M. Ta Ngoc Hai a souligné l'importance capitale de la culture du service public dans l'organisation et la mise en œuvre du travail, ainsi que dans les activités des fonctionnaires. Développer une telle culture permet aux fonctionnaires de mieux comprendre leurs responsabilités et leurs devoirs, et ainsi de s'acquitter plus efficacement de leurs fonctions. Elle constitue également un facteur essentiel pour garantir le fonctionnement harmonieux, efficace et performant des organismes, avec des attributions de tâches claires et un environnement de travail moderne.

Du point de vue de la recherche, le concept de culture du service public fait actuellement l'objet d'interprétations divergentes, reflétées dans divers textes juridiques. En pratique, depuis la mise en œuvre de la décision 129/2007/QĐ-TTg et de la loi relative aux cadres et aux fonctionnaires, certains résultats ont été obtenus, mais des limites persistent et doivent être prises en compte.

S'appuyant sur les objectifs du Programme global de réforme administrative pour la période 2011-2020, publié en vertu de la résolution gouvernementale 30c/NQ-CP de 2011, qui comprend un contenu sur la construction d'une culture de service public, le directeur adjoint Ta Ngoc Hai a demandé aux participants de se concentrer sur l'échange d'idées, de poser des questions, de discuter et de clarifier les problèmes liés à la culture actuelle du service public, contribuant ainsi au développement futur du projet de culture du service public.

Mme Nguyen Huyen Hanh, chef du département de recherche sur les salaires et les politiques, a présenté un aperçu de la culture du service public.

Lors de l'atelier, les délégués ont entendu un rapport présentant un aperçu de la culture du service public au Vietnam, exposé par Mme Nguyen Huyen Hanh, directrice du département de recherche sur les salaires et les politiques. Ce rapport comportait trois parties principales :

1. La nécessité de mettre en place un projet de culture du service public ;
2. Le contenu de cette culture ;
3. Les solutions pour sa mise en œuvre.

Par conséquent, il est nécessaire de développer et de consolider une culture du service public afin que les fonctionnaires comprennent pleinement leurs responsabilités et leurs devoirs envers la société et les citoyens ; qu'ils développent une attitude positive, un attachement à leur métier et une fierté du travail accompli ; et que l'efficacité des administrations publiques s'en trouve améliorée. Les solutions proposées consistent principalement à promouvoir la sensibilisation des fonctionnaires à la culture du service public ; à organiser des formations et un perfectionnement professionnel en la matière ; à examiner et évaluer la mise en œuvre actuelle de cette culture au sein des administrations publiques ; et à améliorer la réglementation juridique relative à la culture du service public.

Nathalie Loux, Consultante internationale et dirigeante de Synergie communication, à partager son expérience concernant la culture du service public en République française. Suite à la présentation d'un rapport sur la culture du service public du Vietnam, Madame Nathalie Loux a approfondi l'histoire du développement et de la formation de cette culture en France en abordant 5 thèmes principaux :

- (i) Objectifs et contexte,
- (ii) Éléments culturels ;
- (iii) Protocole et étiquette, éléments culturels marquants ;
- (iv) Valeurs et cohésion nationale.
- (v) Modèle de code de conduite. Selon les experts, toute organisation a des raisons d'être, des objectifs, des limites, un ensemble de croyances, de valeurs et de comportements partagés par ses membres.

L'origine des comportements détermine un mode de fonctionnement et, simultanément, établit un cadre de base pour la réglementation et la gestion. La culture organisationnelle est un ensemble complexe et non spécifique qui permet à chaque individu de se définir. La culture caractérise avant tout un groupe social plutôt que des individus et englobe de nombreuses échelles : un pays (culture nationale) ; un peuple (culture tribale) ; une organisation (culture organisationnelle) ; une famille (culture familiale) ; une religion (culture religieuse) ; une génération ; une profession (culture professionnelle) ... La culture est un modèle qui se manifeste concrètement, ancré dans un héritage commun et ancien.

Les experts français s'accordent également à dire que la culture se forme à partir d'éléments visibles et invisibles. Les éléments visibles comprennent :

- (1) les symboles (drapeau national, hymne national,...)
- (2) les héros (personnalités importantes...),
- (3) les rituels (événements récurrents, fêtes, religion...).

Les éléments invisibles sont :

(4) les valeurs fondamentales et les expériences pratiques qui ont perduré à travers l'histoire. La culture du service public en France s'est constituée il y a fort longtemps et s'est exprimée à travers des documents, des décrets et des règlements.

Le premier véritable protocole remonte à l'époque romaine et s'inspire de l'aphorisme latin « Cedant arma togae », signifiant « L'épée doit céder à la loi » (Cicéron, Les Devoirs, I, 22), qui privilégiait les privilèges civils aux privilèges militaires.

L'empereur Napoléon Ier a promulgué le décret du 24e mois des moissons de la 12e année (13 juillet 1804), qui, pour la première fois, a établi des priorités et défini les cérémonies honorifiques civiles, militaires et funéraires pour les hauts dignitaires.

Durant cet atelier de deux jours, les délégués ont participé à des discussions franches et animées, posant de nombreuses questions pour clarifier les propos de l'expert français, notamment concernant la tenue vestimentaire, l'étiquette, l'art oratoire, le dialogue, les symboles tels que les écharpes tricolores, les insignes, les médailles honorifiques, la Légion d'honneur, la cérémonie de levée du drapeau de l'UE, les portraits présidentiels, l'ordre de priorité, le protocole diplomatique, les bonnes manières à table, etc.

L'expert français a également présenté aux participants un modèle de code de conduite applicable aux institutions publiques françaises, articulé autour de 11 points :

- (1) responsabilité personnelle ;
- (2) respect de la loi ;
- (3) relations avec le public ;
- (4) acceptation de cadeaux, remerciements, invitations et commissions ;
- (5) conflits d'intérêts ;
- (6) activité politique ;
- (7) conduite en matière financière ;
- (8) informations confidentielles ;
- (9) utilisation de biens ou services légitimes ;
- (10) acquisition de biens de l'État à des fins personnelles ;
- (11) environnement de travail.

Dans son discours de clôture, M. Tran Van Ngoi a vivement remercié la délégation d'experts pour le partage d'expériences et les échanges, et a exprimé sa sincère gratitude à l'Ambassade de France au Vietnam pour sa coopération passée et future avec l'Institut dans le domaine de la recherche scientifique. Ces expériences partagées permettront à l'Institut de conseiller la direction du Ministère sur l'élaboration et le perfectionnement du Projet de culture du service public vietnamien, qui sera soumis au Gouvernement. M. Tran Van Ngoi a également exprimé l'espoir que, si les conditions le permettent, l'Institut puisse continuer à bénéficier du partage d'expertise et du soutien de l'Ambassade de France au Vietnam pour l'élaboration d'un manuel sur la culture du service public.

La direction et les chercheurs de l'Institut des sciences organisationnelles de l'État posent pour une photo commémorative avec la délégation d'experts français.

Anh Duy.